عارضه‌یابی پژوهشی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی گیلان

محمد حکاک[1]، سید علی حزنی[2*]، حمید مروتی[3]، طاهره اخلاقی[4]

تاریخ دریافت مقاله: ۹۶/۰۹/۱۶ تاریخ پذیرش: ۹۷/۰۳/۰۴

چکیده:

مقدمه: پژوهش یکی از محورهای مهمی است که ضامن پیشرفت و توسعه پایدار در هر کشور به شمار می‌آید. اگر پژوهشی انجام نشود دانش بشری افزایش نخواهد یافت و دچار سکون و رکود خواهد شد. عارضه‌یابی، نیز تشخیص مشکلات موجود در سازمان و ارائه راهکارهای مناسب و عملی برای رفع آن‌ها می‌باشد. پژوهش حاضر به منظور عارضه‌یابی پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دردانشگاه علوم پزشکی گیلان انجام گرفت.

روش‌ها: این پژوهش از نوع پژوهش‌های کیفی است که با استفاده از رویکرد تحلیل محتوی انجام شد. جامعه آماری دانشجویان تحصیلات تکمیلی بود که با استفاده از رویکرد نمونه‌گیری هدفمند تعداد ۱۵ نفر به عنوان مشارکت‌کنندگان در پژوهش انتخاب شدند. تحلیل داده‌ها با نرم افزار Maxqda انجام شد. برای به‌دست آوردن اعتبار و روایی داده‌ها از دو روش بازبینی مشارکت‌کنندگان و مرور خبرگان غیر شرکت‌کننده در پژوهش استفاده شد.

یافته‌ها: داده‌ها پس از تجزیه و ترکیب در قالب ۹۷ کد اولیه و۱۰ مقوله اصلی دسته‌بندی گردید. کدهای اصلی شامل مهارت‌های فردی، نقش استاد، سنجش کیفی، ضرورت پژوهش، مشکلات فردی، جو علمی، مشکلات مجلات، تخلفات پژوهشی، آزادی در انتخاب موضوع پژوهش و مشکلات ساختاری بودند.

نتیجه‌گیری: شناسایی و توجه به عوامل و مشکلات چند بعدی فردی، و سازمانی موثر بر پژوهش دانشجویان تحصیلات تکمیلی می‌تواند باعث تعالی پژوهش گردد.

کلیدواژه‌ها: پژوهش، عارضه‌یابی، دانشجویان، سیستم سلامت

مقدمه

هفت کشور پیشرفته در دنیا از لحاظ آمار تولید تحقیقات و پژوهش‌های انجام شده رتبه‌های برتر را دارند و این نشان‌دهنده این مطلب است که تفاوت بین کشورهای پیشرفته و عقب مانده در امکانات، شرایط، و بسترهای تحقیقاتی آن‌ها است. در واقع تحقیق و پژوهش راهی برای تعالی و تمایز کشورها می‌باشد (۱). اهمیت دادن به امر تحقیقات و افزایش پژوهش در هر کشور سبب توسعه و پیشرفت شده و استقلال واقعی را برای آن کشور به ارمغان می‌آورد. اولین گام برای سامان بخشیدن به امر پژوهش در جامعه به دست آوردن درک درست توانمندی‌ها، امکانات و نیز پی بردن به نقاط قوت و ضعف تحقیقات در آن می‌باشد (۲).

بنابراین می‌توان ادعا کرد که بین تحقیقات و میزان پیشرفت حقیقی هر کشوری رابطه مستقیم وجود دارد و تا زمانی‌که کشور و دانشگاه‌های ما از دستاوردهای تحقیقات راهبردی، کاربردی و توسعه‌ای در برنامه‌ریزی‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و برنامه‌ریزی آموزشی بهره‌برداری نکنند به توسعه پایدار دست نخواهیم یافت. با توجه به اهمیت پژوهش در دانشگاه نقش دانشجویان تحصیلات تکمیلی در فرآیند پژوهش و توسعه تحقیقات در جامعه بیش از پیش اهمیت دارد (۳). در سند چشم‌انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران در زمینه پژوهش، دستیابی به جایگاه اول فناوری و در منطقه آسیای جنوب غربی در سال ۱۴۰۴ مورد انتظار است که تمام برنامه‌ریزی‌های کلان و خرد می‌باید در راستای تحقق این امر صورت گیرد. پژوهش یکی از پایه‌های اساسی و عمده در توسعه جوامع بشری به شمار می‌رود به نحوی که هیچ حرکت علمی و منطقی بدون پشتوانه تحقیقات امکان‌پذیر نیست در واقع توانمندی، توسعه و استقلال واقعی کشورها به میزان بسیار زیادی با توانایی در تولید علم و توسعه علمی نسبت دارد. پژوهش به عنوان موتور محرکه توسعه همه جانبه و پایدار کشورهای شناخته می‌شود. اهمیت پژوهش و تولید علم

نویسنده مسئول: سید علی حزنی، دانشجو دکتری مدیریت رفتار سازمانی، دانشکده علوم اقتصاد و اداری دانشگاه لرستان، خرم آباد ،ایران aliob1395@gmail.com
محمد حکاک ،گروه مدیریت، دانشکده علوم اقتصاد و اداری، دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران
حمید مروتی، ،دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران
طاهره اخلاقی، دانشکده علوم اقتصاد و اداری ، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: 10.29252/rme.10.2.46]

در دنیای امروز به حدی است که ارزیابی کارنامه علمی هر کشور میزان ارائه مقالات، تعداد نیروی محرک و حجم سرمایه‌گذاری در بخش تحقیقات به عنوان شاخص‌های توسعه یافتگی در نظر گرفته می‌شود. شناخت نارسایی‌ها و آگاهی از چگونگی میزان تحقق اهداف برنامه‌های پژوهشی باید مورد توجه قرار گیرد. بنابراین بررسی موانع پژوهش از اهمیت بالایی برخوردار است چرا که نقاط ضعف، قوت و عوامل بازدارنده پژوهش شناسایی و اقدامات جهت دستیابی پژوهش آسان می‌شود (۴). موضوعات پایان نامه‌هایی که توسط دانشجویان تحصیلات تکمیلی انجام می‌شود می‌تواند انعکاسی از خط پژوهشی دانشگاه باشد که به صورت تدریجی در جهت دادن به فعالیت‌های علمی دانشگاه و کسب اعتبار علمی آن نقش دارد. پایان‌نامه‌ها به عنوان برآیندی از پژوهش‌های دانشگاهی نقش مهمی در تولید دانش و بسترسازی برای عرصه‌های جدید پژوهش در دانشگاه دارند. همچنین تدوین پایان‌نامه یا مقاله در مقطع تحصیلات تکمیلی شاید اولین فعالیت پژوهشی مستقل و مدرن یک دانشجو به حساب دارد که می‌تواند برای او تجارب بسیار زیادی هم‌راه داشته باشد (۵). تحقیقات زیادی در مورد موانع موثر بر فعالیت‌های تحقیقاتی دانشگاهی انجام شده است برای مثال موانع درونی موثر بر فعالیت‌های تحقیقاتی در دانشگاه در ۶ سطح موانع مالی، امکانات حرفه‌ای، مدیریتی، سازمانی، علمی و فردی دسته‌بندی شده است (۶). پژوهشگران وجود موانع مدیریتی، اداری، حرفه‌ای، امکانات و مالی را از موانع فعالیت‌های تحقیقاتی در دانشگاه از دیدگاه اعضای هیات علمی بیان می‌کنند. همچنین برخی از نتایج نشانگر مشکلاتی چون انگیزه‌های فردی پژوهشگر در عرصه تحقیقات است (۷،۸). حجم زیاد فعالیت‌های بهداشتی درمانی و وقت ناکافی جهت پژوهش نیز از مهم‌ترین موانع حرفه‌ای در تحقیقات علوم پزشکی به شمار می‌آید. به طور کلی تحقیقات دانشگاهی از مجموعه عوامل متنوعی تاثیر می‌پذیرد شناسایی و رفع مشکلات آن‌ها می‌تواند بسیار مفید باشد (۹). متاسفانه در جامعه ما استراتژی کلان پژوهشی کاملاً مشخص نیست. این امر سبب شده است که نه تنها جایگاه تحقیق و محقق و نقش آن‌ها در پیشرفت فناوری مشخص نباشد بلکه گاهی به پژوهش و تحقیقات به عنوان یک فعالیت روبنایی و موقتی نگاه می‌شود (۱۰). پاتولوژی به معنای عارضه‌یابی و تشخیص عارضه‌های سیستم‌هاست. این علم در علوم زیستی کاربرد زیادی دارد اما دامنه کاربرد آن به علوم انسانی و بحث‌های مدیریت سازمانی نیز کشیده شد. عارضه‌یابی فرایند درک نحوه کارکرد فعلی سازمان و کشف حقایق و نواقص آن است. عارضه‌یابی به سازمان کمک می‌کند تا مواردی که سازمان باید روی آن‌ها متمرکز شود را تعیین کند و با گردآوری و تحلیل داده‌ها و شناسایی گره‌های کور راه توسعه و حل مشکل را فرا روی مدیران قرار می‌دهد (۱۱). یکی از مهم‌ترین روش‌های عمیق فهم مشکل پژوهش‌های کیفی این است که در یک محدوده کوچک به طور دقیق مشکل را شناسایی و راه‌حل‌های آن را استخراج می‌کند، با توجه به اینکه برای فهم دقیق مشکلات به بررسی دقیق نیاز است تا به زوایایی نهفته در پژوهش از دیدگاه مشارکت‌کنندگان دست یابیم و از آنجا که مشکلات و موانع ایجاد شده با توجه به تنوع مکانی، فرهنگی، اجتماعی از طیف گسترده‌ای برخوردار هستند (۱۲). از روش کیفی جهت شناسایی چالش‌های پژوهشی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی گیلان استفاده شد تا ضمن شناسایی مشکلات، راهکارها و دلایل بروز آن از دید دانشجویان تحصیلات تکمیلی مورد بررسی قرار گیرد.

روش‌ها

این مطالعه از نوع کیفی به روش تحلیل محتوا انجام گرفت که به منظور تاثیر واحدهای معنای پنهان در محتوای مکتوب بکار می‌رود در این رویکرد اعتقاد بر این است که تعداد زیادی از واژه‌ها در گروه‌های محتوای متراکم‌تر طبقه‌بندی و طی فرایند طبقه‌بندی سیستماتیک کدهای طبقات و طبقات اصلی شناسایی می‌شود (۱۳). جامعه تحقیق شامل ۱۵ تن از دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی گیلان در سال ۱۳۹۵ بود که بعد از مصاحبه با آن‌ها، پژوهش به اشباع مفاهیم لازم رسید. معیار ورود گذراندن حداقل ۲ ترم دانشگاه در مقطع تحصیلات تکمیلی در رشته‌های فیزیولوژی، آناتومی، پرستاری، بیوشیمی و میکروب‌شناسی و داشتن سابقه کار پژوهشی بود. در مطالعه حاضر از روش نمونه‌گیری هدفمند و مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده و سوالات آن با بررسی پیشینه نظری و پژوهشی مرتبط با موضوع تحقیق از بین مقالات معتبر داخلی و خارجی انتخاب شد. مستندات موجود در پایگاه‌های علمی ایرانی و خارجی که با توجه به کلیدواژه پژوهش دانشجویان، موانع پژوهشی، پژوهش در دانشگاه جستجو گردید و با هدف بررسی چالش‌های پژوهشی دانشجویان محتوی سوالات تهیه و تنظیم و توسط پنج نفر از اساتید دانشگاه مورد بازبینی قرار گرفت. ۱۵ مصاحبه در محیطی خلوت با هماهنگی شرکت‌کنندگان (یک ساعت برای

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2024-03-29]
[DOI: 10.29252/rme.10.2.46]

هر مصاحبه) انجام شد. داده‌ها با استفاده از تحلیل محتوا در نرم‌افزار مکس کیودا Maxqda مورد تجزیه تحلیل قرار گرفت. قبل از شروع مصاحبه مشارکت‌کنندگان از اهداف مطالعه آگاه شده و با رضایت کامل در آن شرکت کردند. همچنین از دانشجویان برای شرکت در مطالعه و استفاده از دستگاه ضبط صوت اجازه شفاهی و کتبی گرفته و اطمینان داده شد که اطلاعات به دست آمده فقط در جهت اهداف مطالعه مورد استفاده قرار می‌گیرد و به شرکت‌کنندگان گفته شد در هر مرحله از مطالعه می‌توانند انصراف خود را اعلام و مشخصات آن‌ها به صورت محرمانه حفظ می‌گردد. در مطالعه حاضر فرایند تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی براساس مراحل پیشنهادی Lundman و Graneheim هم‌زمان با جمع‌آوری داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها انجام شد.

تحلیل داده‌ها در طول جمع‌آوری آن‌ها انجام شد، بدین‌صورت که مصاحبه‌ها ابتدا تایپ شده سپس چندین مورد توسط تیم پژوهشی مورد مطالعه قرار گرفت و مفاهیم اصلی آن در قالب کدهای اولیه مشخص شد. با توجه به شباهت‌ها و تفاوت‌های مشخص شده کدهای مشابه ادغام و زیرطبقه‌ها تشکیل و در مرحله بعد دوباره با بررسی تشابه و تفاوت‌های طبقه‌های مشخص شده در طبقات مجزا دسته‌بندی گردید. در مطالعات کیفی ۴ معیار اعتبار، قابلیت اطمینان، انتقال‌پذیری و تاییدپذیری جهت سنجش روایی و پایایی استفاده می‌شود. مقبولیت داده‌ها با استفاده حداکثر تنوع در نمونه‌ها از لحاظ جنسیت، رشته تحصیلی، سن بررسی شد. جهت افزایش قابلیت انتقال‌پذیری و تناسب داده‌ها همه فرآیند پژوهش و کارهای انجام شده در مسیر مطالعه به صورت واضح و دقیق و مکتوب تهیه گردید تا امکان پیگیری مسیر پژوهش و خصوصیات جمعیت مورد مطالعه برای دیگران فراهم شود. جهت افزایش قابلیت همسانی یافته‌ها نیز متن مصاحبه‌ها مورد بازنگری اعضای تیم تحقیق قرار گرفت بدین‌معنی که کدها و طبقات استخراج شده در اختیار سه استاد صاحب‌نظر در تحقیق کیفی که در تمام مراحل مطالعه نظارت داشتند قرار گرفت و توافق بالای میان نتایج استخراج شده وجود داشت. همچنین به منظور تایید پذیری پژوهشگران سعی نمودند که پیش‌فرض‌های خود را تا حد امکان در روند جمع آوری داده‌ها و تجزیه تحلیل آن دخالت ندهند این کار با استفاده از نرم‌افزار Maxqda و مشارکت گروهی انجام شد (۱۴،۱۵).

یافته‌ها

پژوهش حاضر به منظور تعیین تجارب پژوهشی ۱۵ نفر از دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی گیلان در سال ۱۳۹۵ انجام گرفت. مشخصات دموگرافیک آنان در جدول شماره یک قابل مشاهده است.

جدول ۱: مشخصات شرکت کنندگان (دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه)

شرکت‌کننده	سن	رشته	وضعیت تاهل	جنس
۱	۲۴	فیزیولوژی	مجرد	زن
۲	۲۳	فیزیولوژی	مجرد	زن
۳	۲۵	فیزیولوژی	مجرد	مرد
۴	۲۷	آناتومی	متاهل	مرد
۵	۲۸	آناتومی	مجرد	مرد
۶	۲۴	آناتومی	مجرد	مرد
۷	۳۵	آناتومی	متاهل	مرد
۸	۲۶	پرستاری	متاهل	زن
۹	۲۷	پرستاری	متاهل	مرد
۱۰	۲۶	پرستاری	مجرد	زن
۱۱	۲۳	پرستاری	مجرد	مرد
۱۲	۲۴	بیو شیمی	مجرد	زن
۱۳	۳۰	بیوشیمی	متاهل	زن
۱۴	۲۴	میکروب شناسی	مجرد	زن
۱۵	۲۵	میکروب شناسی	مجرد	زن

بر اساس تحلیل داده‌ها ۹۷ کد و ۱۰ طبقه اصلی در این پژوهش حاصل شد. جدول دو نمای کلی درون مایه‌های اصلی تحقیق را نشان می‌دهد. طبقات اصلی شامل مهارت‌های فردی، نقش استاد، سنجش کیفی، ضرورت پژوهش، مشکلات

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: 10.29252/rme.10.2.46]

فـردی، جـو علمـی، مشـکلات مربـوط بـه مجـلات، تخلفـات پژوهشـی، آزادی در انتخـاب موضـوع پـژوهش و مشـکلات ساختاری بود. در این بخش به چگونگی شکل‌گیـری کـدها و مقولات با ذکر نقل قول‌های مصاحبه‌شوندگان اشاره می‌شود.

مهارت‌های فردی: در این پژوهش تاکیـد زیـادی بـر توانـایی دانشجویان مبنی بر خود کارآمدی پژوهشی خصوصاً تسلط بـر زبان انگلیسی به دلیل استفاده از رفرنس‌های اصلی، آشـنایی و تسلط بـا نـرم‌افزارهـای تخصصـی، آمـار و کـار بـا رایانـه بـود. مصاحبه‌کننـده شـماره ۱: " بـرای تسـلط بـه زبـان انگلیسـی کلاس‌ها و کتاب‌ها و اخیراً گروه هـای و کانـال هـای تلگرامـی فراوانی وجـود دارنـد. حتـی بعضـی از کانـال‌هـا اختصاصـاً در زمینه‌ی پژوهش و نگارش مقالات کار می‌کنند کـه مـی‌تواننـد بسـیار بسـیار مفیـد واقـع شـوند". در ایـن پـژوهش یکـی از موضوعاتی که چالش جدی برای دانشـجویان ایجـاد مـی‌کـرد انتخاب موضوع پژوهش بر اساس مصلحت، شـرایط، امکانـات و یا علاقه قلبی اسـاتید بـود و دانشـجویان بـا توجـه بـه برخـی محدودیت‌ها قادر به انتخاب موضوع بـرای امـور تحقیقـاتی یـا پایـان نامـه خـود نبودنـد کـه باعـث نارضـایتی دانشـجویان می‌گردید. مصاحبه‌کننده شماره ۲: "محـدودیت‌هـای مـالی در تامین منابع پژوهشی و حتی محدودیت‌های زمانی برای انجـام مطالعات عمدتاً سبب شده موضوعات پژوهشی از سوی اسـاتید تعیین شوند. اما در حد پیشنهاد و بررسـی دانشـجویان امکـان ارائه نظر دارند اما شاید فرصت برای آزمـون و خطـای ایـده‌هـا کم‌تر فراهم شود".

یکی از مهم‌ترین موارد بحث مصاحبه‌کنندگان، نقش اساتید در امر پژوهش بود. ایـن نقـش در دامنـه‌ای گسـترده از راهبـری تخصصی علمی تا یک میانجی عـاطفی و تسـهیل‌گـر را در بـر می‌گرفت و به‌طورکلی در صورت عملکـرد بـد اسـتاد صـدمات جدی بر پیکره پژوهش دانشجویان وارد می‌کرد.

نقش اساتید: مصاحبه‌کننده شـماره ۱۱: "اسـاتید مـی‌تواننـد نقش مهمی در مشاوره و پیشرفت فرایندهای پژوهشی داشـته و همچنین در فرآینـد مطالعـه و پـژوهش بـه دانشـجو کمـک کنند. چون بسیاری از دانشجویان برای اولین بار است که کـار پژوهشی انجام می‌دهند و با روند پیشرفت کار آشـنایی لازم را ندارند". مصاحبه‌کننده شماره ۶: بـرای انتخـاب اسـتاد راهنمـا قرعه کشی شد. در حالی که من باید می‌دیدم کـدام اسـتاد در چه فیلدی کار می‌کند تا با علایقم کار کنم".

یافته‌هـای پـژوهش حـاکی از آن بـود کـه مشـکلاتی در بـاب ضرورت چاپ مقاله به طور یک‌سویه و اصرار بر این امر جهـت داشتن امتیاز برای اساتید و داشتن وزن غالب جهـت سـنجش توان پژوهشی افراد در کشور فشار مضاعفی را در بدنه پژوهش کشور وارد می‌کند تا به‌جای انجام پـژوهش‌هـای کـاربردی بـا نگاهی کمی بازاری موضوعاتی را انتخاب کننـد کـه منجـر بـه تولید مقاله علمی گردد. همچنین این موج عظیم بوجود آمـده معضلاتی را برای مجلات داخلی کـه در محـدودیت موضـوعی قرار دارند ایجاد می‌نماید. همچنـین مجـلات بـین‌المللـی نیـز استانداردهای خـاص خـود را دارنـد و در ایـن میـان مشـکلاتی همچون رابطه بازی، کج سلیقگی، ازدست دادن نمره پژوهشی و غیره را در بر دارد.

مشکلات مربوط به مقاله: مصـاحبه‌کننـده شـماره ۱۲: "در سیستم دانشگاه و ارتقاء برای اساتید مقاله خیلی مهم است بـه همین خاطر گاهی همه تلاش صـرف تولیـد و پـذیرش مقالـه میشه. برای ما هم تو پایـان نامـه خیلـی سـخت میشـه چـون همش فشار روانی و استرس داریم. کلی زحمت می‌کشی و اگر نتونی اکسپت بگیری نمـرش از دسـت میـره. پیشـنهادم اینـه مقاله را بعد از دفاع موکول کنند".

مشـکلات مجـلات خـارجی: مصـاحبه‌کننـده شـماره ۹: "مخصوصاً این‌که بسیاری از مجلات خارجی اصـلاً بـا دانسـتن این‌که مقاله از ایران است آن هم با بهانه‌های بسیار سطحی آن را سریع رد می‌کردند. واقعاً هیچ راه‌کـاری بنظـرم نمـی‌رسـد".

مشکلات فردی و سـاختاری: مصـاحبه‌کننـده شـماره ۱۳: "تنبلی که نگویید و نپرسید. خب رونـدکـاری مـا هـم کـه بـا حیوانات بود و گـرم کـردن آب بـرای شـنا و غیـره کـه واقعـاً سخت‌ترین قسمت کار من آوردن کتری‌هـای بـزرگ از طبقـه پایین و خواهش و تمنا برای آب جوش بود. هیچ‌کی هم توجـه نمی‌کرد. ما بدبختا همش کتری بزرگ تـو راهـرو ....". در ایـن پژوهش برخی مشکلات سـاختاری و سیسـتمی نیـز از جملـه موانع پژوهشی شناسایی شد که برخی از آن‌ها سخت‌افـزاری و برخی دیگر در غالب نرم افزاری است و به‌طـورخلاصـه زاییـده بوروکراسـی اداری اسـت کـه در واقـع خـارج از اختیـارات دانشجویان است لیکن به نظر می‌رسد با هم‌فکری و توجـه بـه امر پژوهش و اولویت دادن منطقی بسـیاری از ایـن مشـکلات قابل حل است.

مشکلات ساختاری: مصاحبه‌کننده شماره ۱۰: "از مشـکلات عمده بوروکراسی و هماهنگی‌های ساده است که خیلی انـرژی گیره مثلاً از ساعت ۳ به بعد کـه دانشـکده تعطیلـه بـرای بـاز بودنش باید با ۱۰ نفر هماهنگ کنی. حمایت مالی و پرداختـی اصلاً خوب نیست. یا بودجـه ندارنـد و وقتـی هـم کـه بودجـه می‌رسه باید کلـی منتظـر باشـی". در ایـن پـژوهش نگـرش و اعتقاد قلبی دانشجویان به پژوهش خوب بود و آن‌را لازمه کـار خود می‌دانستند. اعتقاد بـه پیشـرفت علمـی کشـور و داشـتن روحیه نوجـویی و حـل مشـکل و اعتقـاد بـه ذات پـژوهش در تحصیلات تکمیلی از دیگر موارد قابل ذکر بود.

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: 10.29252/rme.10.2.46]

دلایل ضرورت پژوهش: مصاحبه‌کننده شماره ۱۲: "پژوهش در مقطع کارشناسی ارشد بسیار خوب است مخصوصاً در مورد رشته‌های علوم پایه. رشته‌های علوم پایه مربوط به موسسات پژوهشی و تحقیقاتی می‌باشند و دانشجویان با انجام پژوهش در زمان تحصیل، با نحوه انجام کارهای تحقیقاتی آشنایی نسبی پیدا می‌کنند و دید بازتری نسبت به رشته تحصیلی خود کسب می‌کنند و این مطلب برای آینده کاری آن‌ها مهم است".

جدول ۲: کدها، مولفه ها و ابعاد اصلی استخراج شده از مصاحبه

طبقه اصلی	زیر طبقه	کدها
مهارت‌های فردی	ضرورت‌ها	آشنایی با روش تحقیق، آشنایی با زبان، تسلط بر نرم‌افزارهای رایج، تسلط بر نرم‌افزارهای تخصصی، آشنایی با روش‌های جستجو، آشنایی با پایگاه‌های تخصصی، آشنایی با نرم افزارهای آماری
	راهکارها	برگزاری کارگاه‌های کاربردی، استفاده از کانال‌های آموزشی، استفاده از سایت‌های مرتبط
	پیامدها	تدریس زبان بوسیله اساتید هر گروه، دسترسی به منابع دست اول، نتیجه سریع‌تر و بهتر، سهولت تحقیق
نقش استاد	کارکرد مثبت	تجربه استاد، ارایه راه حل کلیدی، صرفه جویی در وقت، نقش ارتباطی حل مشکلات دانشجو، نقش مشاوره و راهنما در امور
	عوارض	عدم ارتباط صحیح با دانشجوبه دلیل درگیری اجرایی، عدم صرف وقت به دلیل تعدد دانشجو، به روز نبودن اساتید از لحاظ علمی
	راهکارها	نشست‌های دوستانه اساتید با گروه‌ها، تایید صحت روانی اساتید، کاهش در جذب دانشجویان تحصیلات تکمیلی
سنجش کیفی	ضرورت‌ها	دقت و کیفیت مناسب مراحل اندازه گیری، جلوگیری از فرآیندهای اشتباه، سختی کار ذاتی آزمایشگاهی، مهم بودن و سر و کار با سلامتی افراد
	راهکار	نظارت اساتید و کارشناسان مرتبط، ارایه نمره به کیفیت کار، تهیه گاید لاین کیفی انجام امور
ضرورت پژوهش	ضرورت	ماهیت پژوهشی علوم پایه، جلوگیری از موازی کاری، ارایه نظریات جدید، پیشرفت و بالندگی علمی کشور
	پیامدها	بالا رفتن انگیزه افراد، دیدگاه علمی و بهتر به رشته تحصیلی، آماده شدن برای کار آینده
مشکلات فردی	عوارض	آینده نامعلوم، تنبلی و بی حوصلگی، مشکلات جسمی و روانی
جو علمی	عوارض	روحیه علمی ضعیف، عدم بودجه مالی از پروژه‌های علمی، مشکلات فرآیندی تحقیق- مشکلات کتابخانه‌ای، عدم دسترسی به پایگاه‌های علمی، عدم کار گروهی دانشجویی، رقابت‌ها و حسادت‌های ناسالم، عدم وجود فرهنگ پژوهش صحیح، عدم همکاری بین گروه‌های آموزشی، نگاه کینه توزانه به محقق، استفاده شخصی از برخی دستگاه‌ها
	راهکار	برگزاری کارگاه، استفاده از مدیران علوم پایه در پست‌های اجرایی، هدفمندی پروژه های علمی، توجه به دستاوردهای علمی پژوهشی
مشکلات مجلات	عوارض مجلات خارجی	سوءظن به نام کشور ایران و رد مقالات
	عوارض مجلات داخلی	داوری مغرضانه، سخت گیری بیش از حد، اعمال نفوذ در فرآیند داوری
	راهکار	اعتماد سازی مجامع علمی جهانی در حد بین‌المللی، استقلال هیات تحریریه مجلات علمی پژوهشی
تخلفات پژوهشی	زمینه	بها بیش از حد به مقالات برای ارتقاء، مشکل فرهنگی، فشار زمانی، استرس به دانشجویان، رشد دانشجویان تحصیلات تکمیلی، عدم توانایی دانشجویان، تخصیص نمره به مقاله برای پایان نامه
	اشکال مشاهده شده	داده‌سازی، ارایه کار به سازمان‌های واسطه
	راهکار	برخورد شدید با متخلفان، تشدید نظارت و کنترل اساتید، برگزاری دوره‌های توانمندسازی، ارایه مقاله بعد از دفاع
آزادی در انتخاب موضوع پژوهش	عوارض	غالب بودن نظر استاد، انتخاب موضوع با محدودیت امکانات، انتخاب موضوع با محدودیت مالی، انتخاب موضوع با توجه به مجله
	راهکارها	توجه به استعداد و توانایی دانشجویان، به کارگیری اساتید جوان و به روز، تشویق برای گرفتن طرح دلخواه
مشکلات ساختاری	عوارض	هزینه گران وسایل آزمایشگاهی، طولانی بودن پروسه خرید از خارج کشور، وجود دستگاه‌های قدیمی، عدم کیفیت مواد اولیه، خرابی دستگاه‌ها، مشکلات مالی، پرداخت به دانشجو بعد از تصویب طرح، پروسه طولانی در تعمیرات وسایل، عدم وجود کارشناسان مسلط بر آزمایشگاه، عدم زیر ساخت مناسب اینترنتی، پروسه طولانی تصویب طرح، بروکراسی طولانی هماهنگی اداری و ساختاری، نبود فضای مناسب کاری، عدم وجود تسهیلات

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: 10.29252/rme.10.2.46]

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش به منظور شناسایی مشکلات پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی گیلان در سال ۹۵ انجام شد. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که مهارت‌های فردی شامل ضروریات آشنایی با روش تحقیق، آشنایی با زبان، تسلط بر نرم‌افزارهای رایج، تسلط بر نرم‌افزارهای تخصصی، آشنایی با روش‌های جستجو، پایگاه‌های تخصصی و نرم‌افزارهای آماری است. راهکارها شامل برگزاری کارگاه‌های کاربردی، استفاده از کانال‌های آموزشی، استفاده از سایت‌های مرتبط و پیامدها شامل دسترسی به منابع دست اول، نتیجه سریع‌تر و بهتر و سهولت تحقیق بود.

در پژوهش رضایی و حسین پور پایین بودن میزان آشنایی دانشجویان با متدولوژی و روش‌شناسی تحقیق، آشنایی کم دانشجویان با شیوه‌های بهره‌گیری از اینترنت، رایانه، منابع پژوهشی و نداشتن فرصت کافی برای پرداختن به پژوهش از جمله مهم‌ترین عوامل فنی و موانع پژوهشی شناخته شد (۱۶). همچنین میزان مهارت پژوهشی جستجوی اطلاعاتی، استفاده از نرم افزارها، تسلط به زبان در دانشجویان تحصیلات تکمیلی نشان داد که افرادی که به این آیتم ها مسلط‌تر بودند موفقیت پژوهشی تحصیلی بهتری داشتند (۱۷). در پژوهش‌های بسیاری ضعف کار آماری و عدم آشنایی با روش پژوهش از مهم‌ترین موانع پژوهش دانشجویان محسوب می‌شود در برخی پژوهش‌ها دانشجویان ابراز کردند که از درس آمار متنفر هستند همچنین مهارت جستجوی اطلاعات و مهارت‌های ارتباطی مهارت نوشتن مقاله و ارائه آن از مهم‌ترین مهارت‌های لازم برای پژوهش هستند (۱۸). همچنین در تحقیق کشت آرا و همکاران عدم آشنایی کامل با زبان انگلیسی و ترس از ایجاد تغییر نوآوری از دیگر مشکلات دانشجویان تحصیلات تکمیلی اصفهان بود. با وجود این‌که دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان از قابلیت موجود بانک‌های اطلاعاتی آگاه بودند اما به سبب ضعف در مهارت‌های جستجو نمی‌توانستند استفاده چندانی از آن بکنند همچنین ایجاد دوره‌های آموزش زبان انگلیسی کاربردی برای استفاده بهتر از شبکه اینترنت، دوره‌های مهارت‌های جستجو یکی از راهکارهای پیشنهادی دانشجویان بود چرا که اکثر پایگاه‌های علمی در دنیا به زبان انگلیسی است که با پژوهش حاضر هم‌راستا است (۱۹).

استفاده از اینترنت برای انجام کارهای پژوهشی در اولویت دانشجویان، استفاده از موتورهای جستجوی عمومی مانند گوگل یاهو و غیره برای یافتن اطلاعات پژوهشی بود. همچنین استفاده از موتورهای جستجوی تخصصی مانند الزاویر اسکوپوس و غیره برای یافتن اطلاعات علمی در پژوهش در رتبه پایینی قرار داشت (۲۰). هال (Hall) معتقد است اگر دانشجویان نتوانند بین موتورهای جستجو عمومی مانند یاهو و گوگل و پایگاه‌های اطلاعاتی تخصصی مرجع تفاوت قایل شوند تلاش آن‌ها برای کسب مدارک دانشگاهی به شدت مختل خواهد شد. از این رو تشکیل کارگاه‌های و معرفی پایگاه‌های تخصصی برای هر رشته می‌توانند در این عامل بسیار موثر و نقش داشته باشد. همچنین عنوان شد مهارت دانش پژوهشی دانشجویان که شامل جستجوی اطلاعات و روش شناسی پژوهش مهارت آماری و نوشتاری مقاله می‌باشد باید به‌طور توامان تقویت شود و تاکید بر یک بعد خاص اجتناب شود (۲۱) که با یافته‌های تحقیق حاضر همسو است.

نتایج مطالعه حاضر حاکی از آن بود که مشکل مجلات خارجی شامل سوءظن به نام کشور ایران و رد مقالات و در مجلات داخلی. داوری مغرضانه، سخت‌گیری بیش از حد، اعمال نفوذ در فرآیند داوری و راهکارها شامل اعتمادسازی مجامع علمی جهانی در حد بین‌المللی، استقلال هیات تحریریه مجلات علمی پژوهشی شناسایی شد. فرحدپور در پژوهش خود اذعان کرد یکی از مشکلات ارزشیابی دانشجویان در مقطع تحصیلات تکمیلی نگاه تک‌بعدی به ارائه مقاله است. محدودیت زمانی برای ارائه مقاله یکی از دغدغه‌ها و چالش‌های دانشجویان است. بدین‌ترتیب که یک فرصت ۶ ماه تا یک ساله برای پذیرش مقاله لحاظ می‌شود و چنانچه در این فرصت دانشگاه موفق به پذیرش مقاله نشود نمره آن را از دست می‌دهد. همچنین یکی دیگر از مشکلات عدم آشنایی دانشجویان با نشریات تخصصی حوزه مطالعاتی خود نیز می‌باشد. یکی از فشارهای روانی در پژوهش ترس از رد شدن مقاله است. عدم حمایت اساتید و عدم راهنمایی مسئولان پژوهشی بر این امر می‌افزاید و سبب می‌شود دانشجو دلسرد شده و دست از امور پژوهشی بردارد. همچنین از مشکلات دیگر در مجله‌های داخلی این است که بسیاری از آن‌ها در یک یا چندین شماره تاخیر چاپ دارند و تعداد اندکی برای سهم مقالات خارج از افراد هیئت تحریریه می‌پذیرند (۲۲).

فرحدپور در پژوهش خود نشان داد که نداشتن آشنایی با ساختار مقاله، سبک نگارش، نحوه استناددهی از محدودیت‌های پژوهشی دانشجویان است. متاسفانه در سال‌های اخیر موسساتی با عنوان‌های مختلف برای نگارش

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: 10.29252/rme.10.2.46]

پایان‌نامه و انجام تحلیل آماری، تحلیل نتایج و نگارش مقالات رشد ناموزون داشتند که این امر را می‌توان از آسیب‌ها و آفت‌های دانست که به دلیل رشد بی‌رویه تحصیلات تکمیلی به وجود آمده است. همچنین عدم انگیزه و آگاهی دانشجویان از نحوه نگارش پژوهش‌های علمی، پدیده مدرک‌گرایی، نبود راهنمایی و مشاوره، بی‌حوصلگی، ناتوانی علمی از دلایل رونق این موسسات است که نتیجه آن می‌تواند حتی خرید پایان‌نامه و پروژه تحقیقاتی آماده باشد که در بسیاری از موارد یافته‌های آن‌ها جعلی و ساختگی است (۲۲). زمانبر بودن پذیرش از مجلات، دادن هزینه اضافی بابت آماده‌سازی و ویرایش چاپ برای برخی مجلات، آشنایی نداشتن با مجلات مرتبط و اعتبار آن‌ها، رد شدن سلیقه بعضی از مقالات از سوی داوران مجلات از مهم‌ترین موضوعات و مشکلات پژوهشی توسط مجلات داخلی بود همچنین کم بودن مجلات تخصصی در رشته موردنظر، محدودیت مجلات در پذیرش موضوع پژوهش، تبعیض در داوری و پذیرش مقالات در مجلات داخلی، وجود پارتی بازی یا رابطه در بعضی در برخی از مجلات برای چاپ مقاله از مهم‌ترین موانع پژوهشی است که با یافته‌های این پژوهش هم‌راستا است (۲۰).

در پژوهش حاضر، بهادادن بیش از حد به مقالات برای ارتقاء، مشکل فرهنگی، فشار زمانی، استرس به دانشجویان، رشد دانشجویان تحصیلات تکمیلی، عدم توانایی دانشجویان و تخصیص نمره به مقاله برای پایان‌نامه از دلایل تخلفات پژوهشی بودند و به صورت‌های داده‌سازی و ارایه کار به سازمان‌های واسطه شناسایی شد. برخورد شدید با متخلفان، تشدید نظارت و کنترل اساتید و برگزاری دوره‌های توانمندسازی به عنوان راهکارها شناسایی شد. تقلب و فریب‌کاری پژوهشی در تدوین پایان‌نامه‌ها و مقالات در دانشگاه علوم پزشکی شیوع بالایی داشته است اگر بتوان این یافته‌ها را به کل کشور تامین داد می‌توان آن به عنوان یک مشکل جدی آموزشی - پژوهشی و اخلاقی تلقی نمود (۲۳).

در ادبیات موضوعی اخلاق پژوهشی، سوءرفتار پژوهش شامل اقتباس از آثار بدون استناد مناسب، عدم اجرای کامل موضوع تحقیق، عدم اجرای روش تحقیق، حذف قسمتی از داده‌ها برای دستیابی به نتایج مورد انتظار تحقیق، دست‌کاری در منابع مورد استفاده، فشار از سوی حامی مالی پژوهش برای انجام شیوه‌های غیراخلاقی پژوهش است (۲۴). نتایج پژوهش محمدنژاد حاکی از انحراف پژوهش‌های داخلی از شاخص‌های تعریف شده جهانی بود و علل آن عدم توجه کافی به اخلاق در پژوهش و همچنین عدم برخورداری محققان از آموزش مناسب، فقدان کارشناسان و مدرسان اخلاق پزشکی، فقدان منابع علمی و نبود مراجع نظارتی برای امور پژوهشی را دانسته است (۲۵). نتایج مطالعه مقتدری نشان داد که فشار رقابتی مستمر به پژوهشگران برای چاپ مقالات بیشتر باعث بروز تعارض بین شخصی و پیشرفت علمی آن‌ها می‌شود و در نهایت سبب بروز سوء رفتار پژوهشی می‌شود. همچنین شریفی بیان کرد استفاده از آثار قبلی خویش بدون رعایت ضوابط لازم و اجرای درست از مصادیق سرقت علمی است که با یافته های تحقیق حاضر هم‌راستا است (۲۶).

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که ضرورت‌ها شامل ارزیابی کیفی شامل دقت و کیفیت مناسب مراحل اندازه‌گیری، جلوگیری از فرآیندهای اشتباه، سختی کار ذاتی آزمایشگاهی، مهم بودن و سر و کار با سلامتی افراد بود. راهکارها شامل نظارت اساتید و کارشناسان مرتبط، ارایه نمره به کیفیت کار، تهیه گاید لاین کیفی انجام امور بود. در همین راستا برای سنجش کیفیت پژوهش، روش‌های مختلفی به کار می‌رود. یک روش معمول، استفاده از شاخص‌های رایج علم سنجی مانند شاخص اثرگذاری و میزان استناد است. فرض این است که اگر مقاله‌ای در مجله‌ای با شاخص اثرگذاری بالا چاپ شود یا میزان استناد به آن مقاله زیاد باشد، می‌توان گفت که کیفیت آن پژوهش نیز بالاست. به نظر می‌رسد که مطالعات مربوط به سنجش کیفیت پژوهش‌ها در ایران محدود باشد. ثبت اختراع و نوآوری یا تولید آورده مالی یا بهبود روند، اثر بخشی در اجرای پروسه‌ها می‌تواند ملاک سنجش کیفی پژوهش‌ها باشد (۲۷) که با یافته‌های پژوهش حاضر همخوانی دارد.

در مطالعه حاضر مشکلات ساختاری و اداری شامل مواردی چون هزینه گران وسایل آزمایشگاهی، طولانی بودن پروسه خرید از خارج کشور، وجود دستگاه‌های قدیمی، عدم کیفیت مواد اولیه، خرابی دستگاه‌ها، مشکلات مالی، پرداخت به دانشجو بعد از تصویب طرح، پروسه طولانی در تعمیرات وسایل، عدم وجود کارشناسان مسلط بر آزمایشگاه، عدم زیرساخت مناسب اینترنتی، پروسه طولانی تصویب طرح، بروکراسی طولانی هماهنگی اداری و ساختاری، نبود فضای مناسب کاری و عدم وجود تسهیلات شناسایی شد.

در پژوهش سرخابی مشکلات فردی همچون آینده نامعلوم شغلی، تنبلی و بی‌حوصلگی و مشکلات جسمی و روانی از موانع پژوهش بودند. کمبود امکانات و تجهیزات، مقررات دست و پاگیر اداری و نداشتن نگرش مثبت مدیران اجرای به فواید

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: 10.29252/rme.10.2.46]

تحقیقات، همچنین مشغله کاری زیاد، عدم دسترسی به منابع اطلاعات، نبود بودجه مناسب، پایین بودن حق تحقیق و مراحل دشوار طولانی دریافت بودجه پژوهشی از عوامل مهم کاهش انگیزه پژوهش‌گران بوده است (۲۸). کریمیان و همکاران در پژوهش خود تاکید داشتند در دانشگاه علوم پزشکی به‌طورکلی در کشور به دلیل مشکلات مالی و حجم زیاد فعالیت‌ها، انجام تحقیقات و نحوه توزیع بودجه پژوهشی کلاً مشکل‌ساز است (۲۹). لذا اصلاح قوانین مالی اداری سازماندهی ارتباط با بخش خصوصی و تشکیل دانشگاه‌های کارآفرینی و گرفتن پروژه از بخش صنعت می‌تواند در این زمینه بسیار راه‌گشا باشد (۳۰). در مقطع تحصیلات تکمیلی یکی از دلایل بی‌انگیزگی دانشجویان می‌توانند شرایط نابسامان اشتغال پس از دوران فارغ‌التحصیلی باشد. همچنین بی‌توجهی به نتایج پژوهش در جامعه از طرف سازمان‌ها نیز از دیگر عوامل موثر بر پژوهش است. مانع مهم دیگر پژوهشی می‌توان به موانع فرهنگی در پژوهش اشاره که در واقع بیانگر نیازهای جامعه است. چنانچه نتایج حاصل از تحقیقات به جامعه تزریق نشود و از آن استفاده نگردد و در تصمیم‌گیری‌های کلان مورد استفاده نباشد علاوه بر این‌که رشد صنعتی جامعه متوقف و باعث دلسردی پژوهشگران نیز می‌شود در واقع می‌توان گفت در کشور ما نمونه فقر فرهنگی پژوهشی نیز موجود است (۲۲،۳۱).

در پژوهش حاضر در باب استاد، کارکردهای مثبت شامل تجربه استاد، ارایه راه‌حل کلیدی، صرفه‌جویی در وقت، نقش ارتباطی حل مشکلات دانشجو، نقش مشاوره و راهنما در امور بود و مشکلاتی چون عدم ارتباط صحیح با دانشجو به‌دلیل درگیری اجرایی، عدم صرف وقت به‌دلیل تعدد دانشجو و به روز نبودن اساتید از لحاظ علمی وجود داشت. راهکارهای نظیر نشست‌های دوستانه اساتید با دانشجویان، تایید صحت روانی اساتید و کاهش در جذب دانشجویان تحصیلات تکمیلی پیشنهاد شد. مهارت و قدرت مدیران پژوهشی دانشگاه‌ها و اساتید و مدیران گروه در هدایت نظارت و ارزشیابی تحقیقات نقش اساسی دارد و باعث ایجاد انگیزه در دانشجویان برای انجام کارهای پژوهشی می‌شود. همچنین کاهش ساعت تدریس و تقویت پژوهش‌های تیمی از راهکارهای افزایش نقش اساتید در کار است (۳۱). در پژوهش ظهوری و فکری نقش مهم اساتید جهت ایجاد بستر مناسب و محیط مطلوب برای بروز افکار تازه خلاقیت و نوآوری دانشگاه در دانشجویان بسیار مهم ارزیابی شد (۳۲). عدم وجود مشاوره لازم از طرف اساتید، همچنین عدم حمایت لازم آن‌ها در فرآیند اجرای طرح یکی از مهم‌ترین موانع تحقیق از طرح‌های پژوهشی در دانشگاه می‌باشد (۳۳). در مقاله کورکی، محجوب و شیخ عملکرد پژوهشی با تدریس اساتید رابطه مثبت ولی با پست اجرایی آن‌ها رابطه معکوس داشت چرا که انرژی و وقت اساتید در پست‌های اجرایی تلف می‌شد (۳۴). یکی از دلایل عدم دسترسی به اساتید احتمالاً پذیرش بالای دانشجو در مقطع تحصیلات تکمیلی است چرا که هر استاد مجبور است چندین دانشگاه را تحت سرپرستی مشاوره قرار دهد و زمان لازم برای هدایت آن‌ها ندارد. همچنین یکی دیگر از مشکلات عدم تسلط استاد به موضوع مورد تحقیق است که در این زمینه دانشگاه‌ها باید شایسته سالاری لازم علمی را در حیطه جذب اساتید موردنظر قرار دارد (۳۰). در پژوهش فرحدپور ارتباط عاطفی بین استاد و دانشجو بیانگر نقش مهم استاد راهنما در پژوهش است. نتایج پژوهش‌ها نشان داده است دانشجویانی که می‌توانند به راحتی استاد راهنمای خود را انتخاب کنند در امور اجرای پژوهش علاقمندی بیشتری نشان دهند. پیشنهاد می‌شود برگزاری جلسات توجیه و آشنایی با اساتید گروه در ابتدای ورود دانشجویان تحصیلات تکمیلی انجام شود چرا که ممکن است دانشجویان تحصیلات تکمیلی هیچ آشنایی اولیه با گروه علمی نداشته باشد. همچنین ثابت شده است که استاد راهنما در فعالیت‌های پژوهشی دانشجو علاوه بر کمک علمی نقش انگیزش‌گر روانی را نیز بازی می‌کنند (۲۲). در پژوهش واتی Watty عدم مشارکت استاد در نوشتن پروپوزال، پایان‌نامه، تدوین ادبیات تحقیق ابزار جمع‌آوری داده‌ها و تحلیل داده‌ها و پیگیری مراحل انجام پایان‌نامه، ارایه بازخورد به دانشجو، در خصوص پیشرفت کار از موانع تاثیرگذار بر پژوهش است که با تحقیق حاضر همخوانی دارد (۳۵).

همچنین نتایج مطالعه حاضر نشان داد که جو علمی شامل فقدان حمایت بودجه مالی از پروژه‌های علمی، مشکلات فرآیندی تحقیق، مشکلات کتابخانه‌ای، عدم دسترسی به پایگاه‌های علمی، عدم کار گروهی دانشجویی، رقابت‌ها و حسادت‌های ناسالم، عدم وجود فرهنگ پژوهش صحیح، عدم همکاری بین گروه‌های آموزشی، نگاه کینه توزانه به محقق و استفاده شخصی از برخی دستگاه‌ها بود. راهکارها شامل استفاده از مدیران علوم پایه در پست‌های اجرایی، هدفمندی پروژه‌های علمی، توجه به دستاوردهای علمی پژوهشی بود. فقدان روحیه و فعالیت‌های گروهی و تیمی در بین دانشجویان

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: 10.29252/rme.10.2.46]

از جمله عوامل موانع فرهنگی تاثیرگذار و پژوهش‌های دانشگاهی شناسایی شد.

فضا و جو موسسه آموزشی - پژوهشی هم در انگیزه و علاقه به پژوهش موثر است همچنین متولیان باید شرایطی فراهم کنند که جایگاه پژوهش‌گران و منزلت آنان در دانشگاه برجسته شود (۲۲). یافته پژوهش نوری حکمت و همکاران نشان داد که نظارت بر دانشگاه و دانشجویان تحصیلات تکمیلی، فراهم‌سازی جو مناسب و توانمندسازی دانشجویان و همکاری بین گروه‌های علمی از عوامل مهم جذب دانشجویان در فعالیت‌های پژوهشی است (۲۳) که با پژوهش حاضر هم‌راستا است.

آزادی در انتخاب موضوعات پژوهشی شامل مشکلاتی چون غالب بودن نظر استاد، انتخاب موضوع با محدودیت امکانات، انتخاب موضوع با محدودیت منابع مالی، انتخاب موضوع با توجه به مجله مورد نظر برای چاپ مقاله بودند. راهکارها شامل توجه به استعداد و توانایی دانشجویان، به کارگیری اساتید جوان و به روز، تشویق برای گرفتن یک طرح دلخواه بود. نخعی و نیک پور در پژوهش‌ها نشان دادند پروژه‌های تحقیقاتی در کشور قائم به فرد انجام می‌شود و از نتایج آن کمتر می‌توان در جهت رفع نیازهای جامعه استفاده نمود (۳۶). از مهم‌ترین موانع پیش روی پژوهش، عدم انتخاب آزاد موضوع پایان نامه یا موضوع پژوهشی است. جذابیت موضوع، علاقه به موضوع، کاربردی بودن و تازگی آن مهم‌ترین عامل انگیزشی برای دانشجو است. زمانی‌که دانشجو به‌طور آزادانه انتخاب موضوع می‌پردازد علی‌رغم همه مشکلاتی که ممکن است در سر راه آن وجود داشته باشد با جدیت و پشتکار به کار خود ادامه دهد (۳۷) اگرچه به نظر می‌رسد آیین‌نامه‌های نظیر هدفمندسازی پایان‌نامه‌ها که در محافل آکادمیک از آن سخن به میان می‌آید می‌تواند تاثیر منفی در این عامل بگذارد چرا که این امر باعث می‌شود موضوعات پژوهشی به دانشگاه تحمیل شود که همگی در تایید یافته‌های این پژوهش بودند (۳۰).

نتایج تحقیقات نشان می‌دهد بیشتر پژوهش‌ها و تولیدات علمی از پایان‌نامه‌های دانشجویی متولد می‌شود و جهش‌های بزرگ علمی در دنیا مدیون پیشرفت‌های شاخه‌های مختلف علوم است. لذا به همه مدیران و سیاست‌گذاران پژوهشی باید به موارد ذکر شده را مدنظر قرار دهند. با توجه به مطالب ارایه شده بازنگری در شیوه آموزش و ایجاد پویایی برای ایجاد انگیزه در دانشجویان برای انجام فعالیت‌های پژوهشی، ایجاد ارتباط نزدیک با دانشگاه و استادان برای علاقه‌مند کردن دانشجویان به ارائه تولیدات علمی، برگزاری کلاس‌های زبان انگلیسی، کارگاه روش تحقیق و نگارش علمی، ایجاد بخش ترجمه برای دانشجویان فاقد مهارت نگارش به زبان علمی، ایجاد امکانات لازم و رایزنی با سازمان‌های که امکانات و آزمایشگاه‌های لازم را برای تحقیقات دانشجویی در اختیار دارند، حمایت مالی از دانشجویان محقق و طرح‌های پژوهشی کاربردی، برگزاری مداوم دوره‌های آموزشی آمار و کاربرد آن در پژوهش، تلاش در جهت راه‌اندازی نشریات تخصصی به زبان فارسی و انگلیسی و نظارت بر کیفیت آن‌ها، برای تسهیل و افزایش کیفیت در دانشگاه‌ها پیشنهاد می‌شود. همچنین به دلیل تفاوت در دانشگاه‌های مختلف کشور و تفاوت موانع در اولویت‌های پژوهشی لازم است مطالعات کیفی در سایت دانشگاه کشور نیز برای شناسایی و برنامه‌ریزی کلان برای حل مشکلات در سطح کشور انجام شود. از محدویت‌های پژوهش می‌توان به کمبود زمان، دسترسی سخت به نمونه‌ها به دلیل تفرق جغرافیایی، بروکراسی اداری، بی‌حوصلگی و عدم تمایل برخی دانشجویان جهت انجام مصاحبه به دلیل عدم اعتقاد در بهبود امور اشاره نمود.

قدردانی

از کلیه دانشجویانی که در این پژوهش شرکت کردند و تجربیات خود را با چالش‌های پژوهشی در اختیار تیم پژوهشی قرار دادند کمال تشکر را داریم.

References

1. Sotodeh N, Ghorbani R, Rashidy A. [Viewpoints of faculty members of Semnan University of Medical Sciences about research barriers]. Koomesh 2014; 16 (1):1-7. [Persian]
2. Saboury AA. [Research report status of Iran in 2002.] J Rahyaft 2003; 28: 87-95. [Persian]
3. Toroghi- BidAbadi J. [University leaders for tomorrow's academic improvement]. 1st ed. Isfahan: Kankash; 2006. [Persian]
4. Naghizadeh Baghi A, Khanbabazadeh Ghadim M, Samari E. [Survey of Barriers and Research Problems from the Viewpoint of Faculty Members of Ardabil University of Medical Sciences]. Journal of Ardabil University of Medical Sciences 2015; 15 (3): 255-264. [Persian]

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: 10.29252/rme.10.2.46]

5. Hajsalehi E, Soltani R, Sharifirad G. [Research barriers from the viewpoint of faculty members Isfahan University of Medical Sciences]. J Health system research (HSR) 2014; 10 (1): 98-105. [Persian]
6. Valizadeh L, Ghiasvandian S, Abedi H A, Zamanzadeh V. [Challenges and Solutions of MSc Education in Nursing: A Qualitative Study].Iranian Journal of Medical Education 2012; 11 (8):1010-1023. [Persian]
7. Wilson A, Howitt S, Wilson K, Roberts P. Academics' perceptions of the purpose of undergraduate research experiences in a research-intensive degree. Studies in Higher Education 2012; 37 (5): 26-513.
8. Talukdar J, Aspland T, Datta P. [Australian higher education and the Course experiencequestionnaire: Insights, implications and recommendations]. Australian Universities' Review 2013; 55 (1): 27.
9. Farmanbar R, Asgari F. [Study of Constraining Factors of Research from the Viewpoint of Faculty Members in Guilan University of Medical Sciences].Journal of Guilan University of Medical Sciences 2005; 14 (54): 84-91. [Persian]
10. Adamsen L, Larsen K, Bjerregaard L, Madsen JK. [Danish research-active clinical nurses overcome barriers in research utilization]. Scand J Caring Sci 2003; 17 (1): 57-65.
11. Vrhovec S, Hovelja T, Vavpotič D, Krisper M. [Diagnosing organizational risks in software projects: Stakeholder resistance]. International Journal of Project Management 2015; 33 (6): 1262 - 1273.
12. Abdollahi M. [The relationship of managers' personal variables with their supervisory procedures] .The Quarterly Journal of Educational Management Researches 2009; 1 (1): 131-44. [Persian]
13. Hajbagheri M, Parvizi S, Salsali M. [Qualitive research metods]. Tehran.Boshra Pulications; 2010:19-25. [Persian]
14. Graneheim UH, Lundman B. Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. Nurse Educ Today 2004; 24 (2): 105-12.
15. Abbas Zadeh M . [Reflection on reliability and reliability in qualitative research.] Applied sociology journal 2011; 23 (45): 19-34. [Persian]
16. Rezaei M, Hoseinpour A. [Study of Research Skills of Graduate Students of Sari Agricultural Sciences and Natural Resources University]. Agricultural Extension and Education Research 2016; 1 (29):1-15. [Persian]
17. Fazalallahi S. [Inhibiting factors affecting student research]. Islam and Educational Research journal 2012; 4 (1): 165-184. [Persian]
18. Murtonen M, Olkinuora E, Tynjala P, Lehtinen E. Do I need research skills in working life? University students'motivation and difficulties in quantitativemethods courses. High Educ 2008; 56: 599-612.
19. Keshti ara N, yousefi A. shahbazi Sh. [Identifying Barriers and Using the Features of Electronic Databases From the Viewpoints of Graduate Students (Case Study of Isfahan University).] Information and Communication Technology in Educational Sciences 2010; (2): 38-47. [Persian]
20. Batooli Z, Nazari M. [The Features of Social Research Network for Facilitating Research Activities From Medical Sciences Researchers' Perspective]. Journal of Payavard Salamat 2014; 8 (4): 316-31. [Persian]
21. Hall P. Perspectives on developing research skills in African-American students: a case note. the journal of academic librarianship 2003; 29 (3): 182-188.
22. Farhadpoor MR. [Investigation the Barriers of the Dissertation-based Scientific Products of Khuzestan Science and Research Branch of Islamic Azad University Students.] Higher Education Letter 2016; 8 (32): 53-76. [Persian]

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: 10.29252/rme.10.2.46]

23. Noori Hekmat S, Rezaei M, Dehnavieh R. [Effective Factors on Postgraduate Students Research Experience in Kerman University of Medical Sciences].Research in medical education 2016; 8 (4): 34-44. [Persian]
24. Safarzadeh Mh, Beygzadeh B. [Research misbehavior and its related factors in accounting]. research environment 2015; 6 (23): 99-134. [Persian]
25. Mohammad Nezhad A. [Ethics in research]. Researches of medical sciences of Tehran University 2007; 2 (3), 71-87. [Persian]
26. Moghtaderi A, Dahmardeh M. [Fraud and misconduct in medical research]. Zahedan Journal of Research in Medical Sciences 2012; 14 (1): 1-24. [Persian]
27. Tirgar A, Yaminfirooz M, Dehghan Z. [Qualitative evaluation of research activities using the same keywords] Caspian Journal of Scientometrics 2014; 1 (1): 13-18. [Persian]
28. Sorkhabi M, Mozafari-Farugh A. [Influencing Factors on postgraduate research experience in Shahid Beheshti University]. Education and Psychology Studies 2009; 10 (1): 83-100. [Persian]
29. Karimian Z, Sabbaghian Z, Saleh Sedghpour B, Lotfi F. [Internal obstacles in research activities: Faculty members' viewpoints in Shiraz University of Medical Sciences]. Iranian Journal of Medical Education 2012; 11 (7): 750-62. [Persian]
30. Sorkhabi M, Sohrabi M, Goldasteh A, Yousefi A, Shahbazi Sh. [An Analysis of the Status of Factors Affecting the Research Experiences of Graduate Students and its Changes in Shahid Beheshti University]. Iranian higher education 2017; 8 (1) 2017: 1-18. [Persian]
31. Arshadi Bostanabad M, Shirzad G, Motazedi Z, Asghari E, Safari A. [Barriers of nurses' participation in clinical research in Tabriz training centers]. nursing research 2016; 10 (3): 42-51. [Persian]
32. Zohour A, Fekri A. [Barriers to Research from the Perspective of the Faculty Members of Iran University of Medical Sciences]. payesh journal 2003; 2 (2): 113-120. [Persian]
33. Vahdati M, Mazloomy SS, Salimi T, Eghbal A. [A survey on educational research barriers in Shahid Sadoughi University of Medical Sciences in 2014]. Journal of Medical Education and Development 2014; 9(2): 33-40. [Persian]
34. Kourki M, Mahjoub H, Sheykh N. [Study of the academic member's attitude about main factors of not approaching to scientific writing in Hamadan University of medical sciences]. Hamedan Univ MedSci J 2007; 14 (4): 59-63. [Persian]
35. Watty K, Bellamy S, Morley C. Changes in higher education and valuing the job: The views of accounting academics in Australia. Journal of Higher Education Policy and Management. 2008; 30 (2): 139-51.
36. Nakhaee N, Nikpour H. [Investigation of medical students' opinions on research fraud in thesis and its frequency]. Strides in Development of Medical Education 2005; 2 (1):10-17. [Persian]
37. Mahmud S, Bretag T. Postgraduate research students and academic integrity:'It's about good research training. Journal of Higher Education Policy and Management 2013; 35 (4): 432-43.

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: 10.29252/rme.10.2.46]

Research Diagnosis in Postgraduate Students of Guilan University of Medical Sciences

Hakkak M[1], Hozni SA[2*], Morovati H[3], Akhlaghi T[4]

Received: 2017/12/07 Accepted: 2018/05/25

Abstract

Introduction: Research as one of the key pillars is the guarantor of sustainable development in each country. Without Research there is no increasing and promoting in human knowledge. Diagnosis means identifying problems in the organization and finding practical solutions to resolve them. The present study was conducted to investigate the complications of postgraduate students in Guilan University of Medical Sciences.

Methods: This is a qualitative research using Content analysis approach. The statistical population included graduated students of Guilan University of Medical Sciences that by Using a targeted sampling approach, a total of 15 students were selected as participants in the study. Data collected by semi-structured interview and analyzed by Maxqda software. Reliability and validity of the data confirmed through Review Contributors and non-participants Experts reviewing.

Results: Data were analyzed and compiled in the form of 97 initial codes and 10 main categories.The main codes include: Individual skills, teacher's role, qualitative measurement, research necessity, personal problems, scientific atmosphere, journal issues, research violations, freedom to choose the subject of research and structural-administrative problems.

Conclusion: Identifying and paying attention to the multidimensional individual and organizational factors affecting the research of postgraduate students, Can lead to research excellence.

Keywords: Research, Diagnosis, Students, Health Services

Corresponding Author: Hozni SA, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Lorestan University, Khoramabad, iran aliob1395@gmail.com

Hakkak M, Faculty of Economics And Administrative Sciences, Lorestan University, Khoramabad, iran

Morovati H, School of Medicine, Guilan University of Medical Sciences, Rasht, Iran

Akhlaghi T, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Mazandaran University, Baboolsar, Iran

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2024-03-29]

[DOI: 10.29252/rme.10.2.46]